

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	5.6.	20 19	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-71/19-1		
VEZA:			
EPA:	713 XXVI		
SKRAĆENICA:		PRILOG:	

SKUPŠTINA CRNE GORE

N/r Predsjedniku,

g-dinu Ivanu Brajoviću

Na osnovu člana 93 stav 1 Ustava Crne Gore i odredaba člana 130 i 131 Poslovnika Skupštine Crne Gore, podnosimo *Predlog rezolucije o reindustrijalizaciji Crne Gore*, radi stavljanja u skupštinsku proceduru.

Andrija Mandić

Nebojša Medojević

Milan Knežević

prof. dr Branko Radulović

Milutin Đukanović

Izjavitelj: prof. dr Branko Radulović

PREDLOG

Ubijedeni da se dinamičan i kontinuiran privredni rast može, prije svega, ostvariti značajnim učešćem konkurentne i održive industrijske proizvodnje.

Znajući da konkurentna i održiva industrijska proizvodnja produkuje najveći broj radnih mjesta, proizvodi srednju klasu, unapređuje ukupni kvalitet življenja i doprinosi blagostanju cijelog društva.

Znajući da konkurentna i održiva industrijska proizvodnja počiva na znanju, istraživanjima, kreativnosti, inovacijama, novim tehnologijama, besprekornoj organizaciji, dobrom zakonodavnom, poslovnom i investicionom okviru i ambijentu.

Znajući da svi trendovi u svijetu ukazuju da su najveći generatori razvoja i stvaranja novih radnih mjesta, angažovanje visokoobrazovanog kadra, ulaganje u znanje i transformacija tradiciionalne privrede i industije u prerađivačku proizvodnju sa većom dodatom vrijednošću.

Znajući da je ljudski kapital ključ razvoja i da su stručnjaci iz oblasti prirodnih, tehničkih i informatičkih nauka glavni nosioci razvoja.

Znajući da se globalno tržište snažno oblikuje uticajem brzorastućih ekonomija, konkurentnošću njihovih industrijskih proizvoda, inovativnom djelatnošću, finansijskim instrumentima podrške.

Znajući da industrija u Evropskoj uniji učestvuje sa preko 80% u izvozu, oko 80% u istraživanju, preko 25% u radnim mjestima, da svaki posao u industriji produkuje 1,5 do 2 radna mjesta u drugim sektorima, da su u industriji najkvalitetnija i natprosječno plaćena radna mjesta.

Znajući da novi koncept industrijske politike u Evropskoj uniji počiva na simbiozi mnogih politika koje direktno ili indirektno, po širem ili užem konceptu, utiču na industriju i njenu konkurentnost i održivost.

Znajući da će Evropska komisija u sledeće tri godine mobilisati novih 315 milijardi eura za poboljšanje tehnološkog razvoja, investicionog i finansijskog okruženja, da će se formirati poseban fond, pojačati udio javnih sredstava i podstaknuti privatna ulaganja, da će ključnu ulogu u realizaciji ulaganja imati nacionalne razvojne banke.

Znajući da će investicije biti ciljane u pojedine industrijske sektore i da će se podrška prvenstveno odnositi na komercijalne inovacije koje donose najveće ekonomske, socijalne, tehnološke, ekološke i regionalne efekte.

Znajući da su nosioci razvoja i autori strateških dokumenata i ekspertskih analiza nacionalne akademije, instituti, univerziteti i ukupna akademska zajednica.

Znajući da su klasteri konkurentnosti najbolji instrument za dinamičan rast sektorske konkurentnosti, za lobiranje i promociju, za korišćenje fondova i programa, za umrežavanje zajedničkih aktivnosti, za simbiozu naučnih i razvojnih institucija, državnih institucija i privatnog sektora.

Znajući da prioriteni cilj državne politike treba da bude očuvanje i razvoj industrijskog sektora, sa vlasničkim i upravljačkim statusom zavisno od pojedinog subjekta i faze transformacije, te stvaranje investicionog i ukupnog ambijenta kroz podršku i olakšice, povezujući industriju sa naukom i razvojem, te drugim sektorima i definišući je i realizujući kroz strategije i akcione planove.

Svjesni da je koruptivni neoliberalni ekonomski koncept ostavio pustoš i desetkovao crnogorsku industriju u prethodnih trideset godina, da je nekad njen udio bio veći od 38% BDP-a, da su danas nestali ili su trajno devastirani mnogi subjekti koji su bili nosioci privrednih aktivnosti, da su izraubovani prirodni resursi koji su dio reprolanca, da je u visokom stepenu i na velikom prostoru kontaminirana životna sredina, da su mnogi od oko 60.000 zaposlenih u industrijskom sektoru postali najveći gubitnici tranzicije.

Svjesni da su mnogi privatizacioni postupci u ovom sektoru bili protivzakoniti, da je organizovani kriminal u mnogim postupcima dobio i sudski epilog, da u velikom broju slučajeva postoje osnovane indicije za to, da se mnogi tužbeni zahtjevi ne procesuiraju.

Svjesni da su vlasnici mnogih industrijskih subjekata to postali protivzakonitim radnjama, da su uništili proizvodnju ili je ostvaruju u mnogo manjem obimu i na najnižem tehnološkom nivou, da nemaju preduzetničke inicijative, znanja, ni motiva da inoviraju tehnološki proces.

Svjesni da su ekološke posledice primitivne industrijske prakse katastrofalne i da će samo za sanaciju „crnih“ ekoloških tačaka biti potrebne milijarde eura koje će umjesto tajkuna platiti građani Crne Gore.

Svjesni da se nastavlja sa protivzakonitim raubovanjem resursa, eksploatacijom rude i šuma, kontaminacijom životne sredine.

Svjesni da se nastavlja kontinuirana deindustrijalizacija Crne Gore, da je sada učešće industrije manje od 10% BDP-a i da zapošljava manje od 20.000 radnika, da ne postoji dobar i konkurentan poslovni i investicioni ambijent, da je niska iskorišćenost naučno-istraživačkog potencijala, da je izražena regionalna nejednakost, da su ulaganja u industriju mala, da zakonodavni okvir u ovoj oblasti nije na potrebnom nivou.

Svjesni da je ljudski potencijal postao limit razvoja industrije, da je kvantum znanja sve manji, da stručni kadar nestaje, da su vještine i kompetencije nedovoljne, da su nauka i razvoj marginalizovani, neorganizovani i da ne postoji motivisanost, da su studijski programi zastareli i neatraktivni, da je tržište rada neadekvatno potrebama i razvoju industrije.

Suočeni sa poražavajućom činjenicom da su rude i proizvodi prerađivačke industrije najniže tehnološke sadržine naši dominantni izvozni proizvodi, svojstveni kolonijama iz prošlih vjekova.

Smatrajući da se finansijska podrška razvoju prerađivačke i ukupne industrije i privrede od strane Investiciono razvojnog fonda vrši na netransparentan, selektivan i necjelishodan način.

Konstatujući da aktuelna strateška dokumenta razvoja industrije: Industrijska politika Crne Gore do 2020. godine, višegodišnji Akcioni plan za sprovođenje industrijske politike Crne Gore do 2020. godine i Strategija razvoja prerađivačke industrije Crne Gore 2014-2018. godine, su neadekvatna stanju i potrebama, što pokazuje uporedba projektovanih ciljeva iz 2014. i 2016. godine i sadašnja struktura, tehnološki sadržaj i dodata vrijednost industrijskog i prerađivačkog sektora.

Odlučni da se prekine sa dosadašnjom pogubnom deindustrijalizacijom Crne Gore, da se na sveobuhvatan način stvore pretpostavke i pokrene održivi proces reindustrijalizacije Crne Gore.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 26. saziva, na _____ sjednici prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2019. godini, dana _____ donijela je:

REZOLUCIJU

O REINDUSTRIJALIZACIJI CRNE GORE

- 1) Skupština Crne Gore smatra da razvoj baziran dominantno na uslugama ne obezbjeđuje progres društva;
- 2) Skupština Crne Gore smatra da eksploatacija i izvoz rude i sirovina i neplanska sječa šuma mogu samo proizvoditi velike i trajne štete po državu;
- 3) Skupština Crne Gore smatra da je neophodno prekinuti dalji proces deindustrijalizacije Crne Gore;
- 4) Skupština Crne Gore smatra da je reindustrijalizacija Crne Gore pitanje od najvećeg interesa po budućnost Crne Gore;
- 5) Skupština Crne Gore potencira da je od posebnog interesa dinamičan, konkurentan i održiv razvoj prerađivačke industrije;
- 6) Skupština Crne Gore poziva pravosudne organe da preispitaju osnovanost dostavljenih tužbi i mnoge indicije o protivzakonitim radnjama u industrijskom sektoru u prethodnom periodu, da ih procesuiraju po hitnom postupku, da proglase ništavnim ugovore koji su sačinjeni na protivzakonit način i na štetu Crne Gore;
- 7) Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore, akademsku zajednicu, industrijski sektor, medije, strukovna udruženja i druge institucije da sve svoje kapacitete podrede ostvarivanju dinamične inovativne politike u Crnoj Gori;
- 8) Skupština Crne Gore poziva sve institucije da stvore pretpostavke za optimalan i dugoročno održiv i pametan razvoj nove, konkurentne industrije sa većom dodatnom vrijednošću;
- 9) Skupština Crne Gore smatra da ciljani idustrijski razvoj treba ostvariti, prije svega, u sektorima prerađivačke industrije aluminijuma, čelika, drveta, hrane, građevinarstva, energetike, elektronike i farmacija;
- 10) Skupština Crne Gore poziva Vladu Crne Gore da u cilju ostvarivanja predhodnih odrednica i strateških ciljeva realizuje sledeće mjere:
 - osnuje Institut za razvoj Crne Gore;
 - osnuje Crnogorsku razvojnu banku;

- osnuje „Industriju Crne Gore“ AD, kao jednočlano akcionarsko društvo u državnom vlasništvu;
- formira ekspertsku radnu grupu za razvoj industrije u sklopu Instituta za razvoj ili Vlade Crne Gore;
- raskine protivzakonite koncesione ugovore i zabrani izvoz boksita, rude i prirodnih dobara;
- sačini strateški dokument industrijske politike Crne Gore za srednjoročni period, koji će biti metodičan, sveobuhvatno analitičan i sintetičan, koji će nuditi optimalna rešenja za dinamičan i održiv razvoj na državnom i lokalnom nivou i biti u punoj mjeri saglasan sa novom industrijskom politikom Evropske unije;
- sačini novu strategiju stručnog obrazovanja koja bi u potpunosti odgovorila potrebama dinamičnog i pametnog razvoja tržišta rada;
- sačini akcione planove realizacije dinamične, konkurentne i održive modernizacije prerađivačke industrije za period 2019-2020. godine;
- sačini Studiju revitalizacije i dugoročne održivosti aluminijumske industrije;
- sačini Studiju revitalizacije i dugoročne održivosti industrije čelika;
- sačini Studiju revitalizacije i dugoročne održivosti industrije prerade drveta;
- sačini Studiju revitalizacije i dugoročne održivosti prehrambene industrije;
- sačini Studiju revitalizacije i dugoročne održivosti građevinske industrije;
- sačini Studiju plana razvoja tržišta kapitala.

11) Skupština Crne Gore poziva pravosudne organe da preispitaju osnovanost dostavljenih tužbi i mnogih indicija o privatizacionim ugovorima koji su sačinjeni na protivzakonit način i na štetu Crne Gore.

OBRAZLOŽENJE

I USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE REZOLUCIJE

Ustavni osnov za donošenje ove rezolucije sadržan je u članu 82 stav 1 tačka 3 Ustava Crne Gore.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE REZOLUCIJE

Potvrda da je reindustrijalizacija u Crnoj Gori od najvećeg ekonomskog i ukupnog državnog interesa su primjeri pojedinih država EU. Tako Njemačka sa kontinuiranom aktivnom industrijskom politikom i dalje je jedna od vodećih zemalja EU. Češka i Poljska predstavljaju najpozitivnije primjere novih država u kojima je sprovedena uspješna reindustrijalizacija i ostvaren zavidan rast sektorske konkurencije i udjela dodate vrijednosti prerađivačke industrije u ukupnoj ekonomiji. Slovačka je postala najveći proizvođač automobila po stanovniku u svijetu zahvaljujući veoma kvalitetnom modulu privlačenja stranih investicija i stvaranje sveobuhvatnih uslova za njihovu implementaciju. Španska pokrajina Baskija je primijenila specifičan model razvoja industrije sa kojim je od 70% evropskog BDP prije 20 godina danas dostigla više od 130% i postala jedna od najrazvijenijih regija Evrope.

Turizam može biti radno intenzivna djelatnost. Međutim, kada se detaljnije analizira i u tim uslovima on je niskodohodovna djelatnost i za zaposlene i za samu državu. Generator privrednog rasta, razvoja i zapošljavanja, čak i u visoko razvijenim turističkim državama ili poljoprivrednim državama je industrija, naravno konkurentna i sofisticirana. Najbolji primjer za to je susjedna Hrvatska koja je visoko razvijena turistička destinacija sa zavidno razvijenom poljoprivredom, međutim sa kontinuiranom deindustrijalizacijom ona je od treće najbogatije, postala druga najsiromašnija nova članica EU.

Na prethodnu našu inicijativu, Vlada Crne Gore se u svom Mišljenju nije saglasila sa mnogim našim stavovima, a iznijela je niz tvrdnji da uspješno ostvaruje industrijsku politiku. Zbog budućnosti Crne Gore, neophodno je da se Vlada Crne Gore u ovom mandatu što prije suoči sa istinom i da kroz najširi dijalog dođe do sveobuhvatnih i optimalnih aktivnosti u cilju što kvalitetnije reindustrijalizacije.

Potobreno je da izanalizira podatke i indekse industrijske proizvodnje od 2015. godine do danas i da uvidi da su oni negativni. Ukupna industrijska proizvodnja od 2015. godine je negativna. To se nastavlja i u 2019. godini. Takođe indeksi prerađivačke industrije su od 2015. godine do danas u kontinuiranom padu. Snabdijevanje električnom energijom, gasom i parom je sve manje, kao posledica smanjenja obima industrijske proizvodnje. U ovom periodu jedino raste količina eksploatacije rude i kamena, što je negativno jer se oni u sirovom obliku izvoze, a ne prerađuju u veći tehnološki nivo u Crnoj Gori. Potenciramo da je ovakav način eksploatacije rude i kamena protivzakonit imajući u vidu odredbe Zakona o koncesijama. Neophodno je da Vlada hitno raskine koncesioni ugovor sa DOO Uniprom Nikšić oko eksploatacije crvenih boksita jer se ona obavlja na protivzakonit i špekulativan način.

Očekujemo da će Vlada zbog javnog interesa shvatiti značaj ove rezolucije i u skupštinskoj raspravi uzeti učešće na najvišem nivou.

III FINANSIJSKA SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE REZOLUCIJE

Za punu reindustrijalizaciju Crne Gore, osim znanja, potrebna su i savremene tehnologije za šta treba obezbijediti nekoliko stotina miliona eura. Razvojna banka, tržište kapitala i institucionalni investitori, EU-fondovi, međunarodne finansijske institucije, komercijalne banke, svako na svoj način će finansijski podržati reindustrijalizaciju Crne Gore. Uložena sredstva će se direktno i indirektno vratiti i multiplicirati.